



EUROPE DIRECT
Jõhvi

MEIE EUROOPA

Europe Directi Jõhvi teabekeskuse infoleht
Nr 49 Laupäev, 13. mai 2023



EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA



Kaasrahanud
Euroopa Liit

Euroopa päev viis bussitäie rahvast Ida-Virusse investeeritud miljoneid kaema

"Millal Euroopa Jõhvi jõudis?" küsib giid Ivika Maidre, kui buss 9. mail oma nina Jõhvist välja keerab, et startida bussiekskursioonile, mille käigus kaeme Euroopa Liidu toetustega rajatud objekte Ida-Virumaal.

"Mina ütlesin, et Euroopa jõudis meieni juba 13.-14. sajandil, kui tulid taanlastest ja sakslastest ristijad, kes tõid kaasa uued tavad ja kombad," annab ajaloolasest reisi juht ise vastuse.

Kui paavst soovis mõne aja pärast teada, kuidas selle kauge kolka inimesed on ristiusu vastu võtnud, pidi ta oma saadiku raportist lugema, et eestlased pole suurem asi katoliiklased.

"Jah, nad käivad pühapäeva hommikul kirikus, aga teate, mida nad pärast teevad? Lähevad oma pühaste hiide ja teevad seal oma vanu riitusi," kirjeldab Ivika Maidre raporti sisu. "Eestlane on kaval, rehepapp, ja kaks jumalat on ikka kindlam, pakub ta põhjuseks. "Katoliiku kirikus on ju ladinakeelne missa ja ega maarahvas sellest aru saanud ega olnud kindel, kas aitab või ei aita. Ja kui uus jumal ei aita, siis äkki vana aitab!"

Sillamäele lähenedes jätkab Ivika Maidre eestlaste rehepapluse teemal.

"Täna räägime Euroopa päeva puhul ka rahast ja mul on Sillamäelt rääkida üks rahaga seotud lugu. 1870. aastatel said eestlased, kes olid piisavalt rikkad, loa endale mõisaid osta. Ja üks, kes ostis endale suurvalduse – rüütlimõisa Sillamäele –, oli Ontika talupoeg Tõnis Valk. Ta oli olnud suur piimamüüja, aga koorinud koore pealt ära ja müünud piima ikka täispiima hinnaga. Nii ta rikkaks sai. Mõisnikuna ütles ta aga eestlusest lahti ja muutis isegi oma nime Anton Waldmanniks. Puhas eurooplane!"

Kõnnime raha peal

Kui tulla väljasõidu peateemani – toetuste abil paranenud elukeskkonnani –, siis Sillamäel me sõna otseses mõttes kõnnime Euroopa maksumaksjate raha peal.

Laskume renoveeritud Sillamäe kultuurikeskuse juurest mööda treppe kaunile Mere puiesteele ja jõuame rannapromenaadile, mis valmis 2021. aastal ning läks maksma üle nelja miljoni euro. Sellest 2,8 miljonit eurot tuli abina Euroopa regionaalarengu fondist. Praegu armastavad rannapromenaadil jalutada nii kohalikud kui ka linna külalised.

Narvas võtame sihiks jõe-promenaadi, mille osa on ka Euroopa allee. See on hea koht meenutamiseks, miks me 9. mail üldse Euroopa päeva tähistame ja kuidas sõja järel Euroopa riikide koostöö alguse sai.

"1950. aastal mõtles Prantsuse välisminister Robert Schumann välja plaani, et tuleb teha terese- ja sõepakt ehk liita Euroopa riikide majandus kokku. Sellel oli väga praktiline põhjendus: alles oli



Esimene peatus oli Sillamäel, kus ekskursioonigrupp liikus mööda Mere puiesteed rannapromenaadi imetlema.

3x MATTI KÄMÄRÄ

RAHASÜSTID PIIRIALADESSE

Täna oli Euroopa päeva ürituse fookus Eesti Euroopa Liidu välispiiri programmil, mis toetab projekte välispiiri regioonide arendamiseks.

Tegu on endise Eesti-Vene programmiga, mis kannab nüüd Eesti ELi välispiiri programmi nime ja jätkab tegevuste elluviimist ainult Eestis. Venemaa sõjalise agressiooni tõttu Ukrainas on koostöö Venemaaga alates 24. veebruarist 2022 peatatud. Programmi korraldusametuseks on riigi tugiteenuste keskus.

Programm toetab kolme valdkonda:

- ettevõtluse ning väikese ja keskmise suurusega ettevõtete arendamine,
- hea valitsemistava kohalikul ja regionaalsel tasandil,
- keskkonnakaitse ning kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine.

Programmi rahastatakse Euroopa Liidu Euroopa naabrusinstrumendi 2014-2020 vahenditest ligikaudu 16,8 miljoni ning Eesti Vabariigi eelarvest 9 miljoni euroga.

Äsja lõppes kuues taotlusvoor ja heakskiidu saanud projektid tuleb ellu viia aasta lõpuks. "Viimase taotlusvooru tegime sellepärast, et raha, mis oli planeeritud Venemaale, ei läheks kaotsi, vaid jagataks Eesti piirialade partnerite vahel," selgitas programmi konsultant Riina Vaap.

Varem on Eesti ELi välispiiri programmist Ida-Virumaal toetust saanud:

- Vasknarva sadama 1. etapp,
- Kuremäe reoveepuhastusjaam, mis teenindab ka Kuremäe kloostrit,
- Narva muuseum (Hermannilinnuse läänehoovi ja Kristervalli bastioni renoveerimistööd)
- Narva Vaba Lava,
- Narva jõe-promenaad ja 5 krooni vaateplatvorm,
- Kulgu sadamaala ehitustööd.

suur sõda lõppenud, aga kui majandused toimivad koos ja sõltuvad üksteisest, pole ju mõtet üksteisele kõri kallale minna," räägib Ivika Maidre.

Seda, kui palju maid kuuest riigist alguse saanud Euroopa Liit praegu liidab, näeb hästi Euroopa allee: iga maasse uputatud valgusti on varustatud mõne liikmes-

riigi nimega; vaid Suurbritannia on seal pärast Brexitit üheliigne.

Narvas sõidame läbi ka Kulgu sadamast ja heidame pilgu Narva linnusele – mõlemad objektid on saanud Eesti ELi välispiiri programmi rahastuse. Programmi viimase aja suuremaid rahastuste on läinud Narva jõe-promenaadi pikendusele, mis on muutnud jõe-



Narva jõe-promenaad on saanud rahasüsti ka Eesti ELi välispiiri programmist.

äärse tervikuna atraktiivseks linna ruumiks.

Üks osa sellest on ka värskest valminud platvorm, kust avaneb vaade, mis oli kuni euro kasutusele võtmiseni käibel viiekroonise rahatähe tagaküljel. Platvormi autor on arhitektuuribüroo Kuubis ja see oli ka üks nominentidest konkursil "Aasta betoonehitis 2022".

Promenaadi jätkuprojekti eelarve oli kokku ligi 2,94 miljonit eurot, millest 2,64 miljonit eurot tuli Eesti ELi välispiiri programmist.

Sõjatehasest kultuuritempliks

Ekskursioonile paneb punkti Vaba Lava Narva keskuse külastus. Teatrikeskus on hankinud Eesti ELi välispiiri programmi toetusega nüüdisaegse tehnika, et tagada kohapealsete etenduste ja sündmuste kõrge tehniline kvaliteet.

"Tehnika läks maksma ligemale 100 000 eurot ja see on meile

suureks abiks: oleme nüüd ise-seisvamad ega pea enam mõtlema, kust heli, valgust ja muud sündmusteks vajalikku rentida," räägib Vaba Lava Narva teatrikeskuse müügijuht Rene Abramson.

Narvalased on hakanud viiendat aastat tegutsevat teatrikeskust omaks võtma. Viimase hooaja suurim magnet oli maailmakuulsa teatritrupi Rimini Protokoll lavastus "100% Narva", mis tõi lavale läbilõike Narvast, sinsetest inimestest ja nende mõtetest.

Vaba Lava Narva teatrikeskus tegutseb endises Baltijetsi tehas-ses. "Baltijets oli ka sõjatehas ja selles, et sõjatehasest sai teater, on oma sümbolika. Minu isa töötas siin omal ajal freesijana, mina töötan nüüd müügijuhina – kes oleks võinud seda arvata?" räägib Rene Abramson ja kutsub ekskursioonigruppi kuulunud Jõhvi eakaid teatrisse.

SIRLE SOMMER-KALDA

EUROOPA PÄEVA TÄHISTAMISEKS OTSITAKSE UUSI VIISE

Europe Directi Jõhvi teabekeskus on Euroopa päeva tähistanud mitut moodi. Näiteks



2019. aastal sai Sillamäe kesk-väljakul tutvuda populaarse telemängu "Reis ümber Eestil" formaadis europarlamenti kandideerivate poliitikutega. 2021. aastal kaunistati aga Jõhvi kontserdimaja esine muusika-väljak Euroopa Liidu lipu värvides lillevaibaga.

Sel aastal tuli Europe Directi Jõhvi teabekeskuse juhatajal Margus Ilmjärv (pildil) mõte korraldada bussiekskursioon Jõhvi eakatele, et tutvustada Euroopa Liidu toetustega rajatud objekte Ida-Virumaal.

"Püüame Euroopa päeva tähistamisel vältida rutiini, sestap mõtlesime seekord kaasata eakaid. Esiteks on neil aega ja huvi ümbritseva vastu. Teiseks loodame, et eakate kaudu info levib: nad räägivad kodus edasi, mida nägid ja kuulsid," selgitas Margus Ilmjärv.

Väljasõit tõi silme ette ja tuletas meelde, kui palju on Euroopa Liidu toetused meie elukeskkonda paremaks muutnud.

"Eesti riigi ja kohalike omavalitsuste eelarve on n-ö siildiga raha ja seda polegi võimalik suurteks investeeringuteks kasutada. Kõik hea, mida me ümberingij näeme ja mis on korda tehtud, on tehtud Euroopa rahaga," tõdes Margus Ilmjärv.